

การศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

Studies the Result of Using Learning Activities According to Threefold Training for
Achievement the History of the 1st Secondary Students

พระกิตติศักดิ์ ฐิตเมโธ (จินะกะ), รศ. ดร.สมชัย ศรีนोक, ผศ.ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ

Phra Kittisak Titametô (Jinaka), Assoc. Prof. Dr. Somchai Srinok, Asst. Prof. Dr. Niwes Wongsuwan

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: Kittisak@gmial.com

วันที่รับบทความ (Received) : 13 สิงหาคม 2563

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 15 กันยายน 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 25 พฤศจิกายน 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Research) โดยใช้วิจัยแบบหนึ่งกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 36 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการใช้วิธีการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง ความเป็นมาของชาติไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้กระบวนการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง ความเป็นมาของชาติไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ความเป็นมาของชาติไทย โดยใช้กระบวนการสอนตามหลักไตรสิกขา และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ไทย ตามหลักไตรสิกขา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาการใช้วิธีการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง ความเป็นมาของชาติไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่ พบว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมาธิใน

การเรียนรู้ มีระเบียบวินัย ทั้งทางกาย และ วาจา นักเรียนมีนิสัยในการทำงานเป็นกลุ่ม มีการแบ่งการทำงานกันอย่างเป็นระบบ รู้จักทำหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี และรักษาเวลาในการทำงานอย่างตรงเวลาตามที่ผู้สอนกำหนด มีความสามัคคีกันในการทำงานรักษากฎระเบียบของกลุ่ม ศึกษาค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยความตั้งใจ นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติด้วยตัวเองได้ในการแสวงหาความรู้ นักเรียนแต่ละกลุ่มกล้าพูด กล้าคิด กล้าแสดงออก ทำให้ ผู้เรียนสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้กำหนดไว้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ใช้กระบวนการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง ความเป็นมาของชาติไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนปริยาลัยจังหวัดแพร่ พบว่า หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ : การศึกษา, ไตรสิกขา, ผลสัมฤทธิ์

Abstract

This research was an Experimental Research by using one group pre-test and post-test. The example group for this research mean students who were studying in secondary level 1/2 academic year 2562 Prea Piriyalai School mueng district Prea province number 1 class room for students amount 36 persons selection by Purposive Sampling with the purpose were, 1) to study teaching according to Threefold training case Thai derivation. The group learning were social religions and culture and History of Thai subject of the 1st secondary students Prea Piriyalai School Prea province. 2) To compare achievement for pre-test and post-test. Learning by using process learning according to Threefold Training case Thai derivation. The group learning were social religions and culture and History of Thai subject of the 1st secondary students Prea Piriyalai School Prea province, the implements for this research were as, lesson plan History of Thai unit 3 case Thai derivation by using process learning according to Threefold Training and paper test for achievement learning management History of Thai according to Threefold Training of secondary students level ½ Prea Piriyalai School.

Result had found that

1. Result from studied by using according to Threefold training case Thai derivation. The group learning were social religions and culture and History of Thai subject of the 1st secondary students Prea Piriyalai School Prea province had found that, learning management according to Threefold training can develop and cultivate students have

concentrate for learning have discipline both physical and speech. They have behavior for working group and set their works by systemically, then well known their works and punctually as teacher set. They were harmony for work and regulations in group study research and intention to get knowledge. They have ability to practice for learning knowledge by themselves. They were all groups brave for speaking thinking acting and then, they can get succeed the purpose as teacher had set.

2. Comparisons result achievement from pre-test and post-test. by using process learning according to Threefold training case Thai derivation. The group learning were social religions and culture and History of Thai subject of the 1st secondary students Prea Piriyalai School Prea province had found that, post-test higher than pre-test by statistics significance as .05 that consistent with set hypotenusus.

Keyword : Study, Threefold Training, Achievement

บทนำ

การจัดกระบวนการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษาที่ดี ต้องเน้นให้ผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองสามารถนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง นอกจากนั้นยังต้องสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ เป็นผู้ที่สามารถวิเคราะห์สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งเพราะกระบวนการคิดเป็นพื้นฐานในการกรองข้อมูลเป็นหลักสำคัญที่ทำให้เกิดการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของอุษา ชูชาติ (2537 : 20) ที่ว่าการพัฒนาทักษะทางด้านสังคม การแก้ไขปัญหา และด้านการคิด ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ตั้งแต่ก่อนเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะในวัยเรียน เพราะทักษะเหล่านี้จำเป็นต้องมีการ สะสมประสบการณ์ที่เล็กที่ละน้อย มิใช่เกิดขึ้นในเวลาอันสั้น และประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2554 : 40) ได้กล่าวว่าการปูพื้นฐานทักษะเหล่านี้ให้กับเด็ก และเยาวชนเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งนับตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงระดับสูงโดยเฉพาะ การได้รับการพัฒนา ด้านการคิดช่วยพัฒนาความคิดให้ก้าวหน้าส่งผลให้สติปัญญาเฉียบแหลม และเป็นคนรอบคอบ ตัดสินใจได้ ถูกต้อง และสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆในชีวิตได้ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่ดีควรส่งเสริมและพัฒนา ทักษะด้านการคิดการแก้ไขปัญหาของนักเรียน และเสริมสร้างสมรรถนะที่สำคัญให้แก่นักเรียน ดังที่ หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้มุ่งเน้นให้นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการคือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและความสามารถในการคิดแก้ไขปัญหา ความสามารถในการคิดแก้ปัญหานั้น เป็น ทักษะพื้นฐานสำหรับการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน เป็นทักษะที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ของมนุษย์ และส่งผลต่อระดับความสามารถในด้านต่างๆเช่น การสังเกต การออกแบบ การตัดสินใจ การทำงานเป็น

กลุ่ม การระดมสมองและใช้เป็นเครื่องมือในการหาคำตอบด้วย ดังนั้น ความสามารถทั้งหลายเหล่านี้ที่กล่าวไว้แล้ว จึงมีความสำคัญต่อการศึกษาของมนุษย์คุณธรรมด้านความรับผิดชอบเป็นคุณธรรมที่สำคัญ และจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังให้แก่ นักเรียนเขาจะช่วยให้ นักเรียนเกิดการสำนึกในความรับผิดชอบต่อ การเรียนสามารถทำงานกับผู้อื่นได้เมื่อขาดความรับผิดชอบแล้ว พฤติกรรมไม่พึงประสงค์จะเกิดขึ้น คือไม่สนใจการเรียนก็เหลือจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียน การทำงานอย่างล่าช้า ไม่สำเร็จตามเวลาที่กำหนดการปลูกฝังและพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะของความรับผิดชอบนั้น จะต้องพัฒนาด้วยการจัดการศึกษา แต่จากสภาพปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ทำให้หลายฝ่ายลงความเห็นว่าการจัดการศึกษาของไทยมีมาตรการขั้นต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของอีกหลายประเทศในระดับเดียวกัน เด็กและเยาวชนไทยยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ ความสามารถทางวิชาการยังไม่ได้มาตรฐานและขาดการปลูกฝังคุณธรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันจึงเน้นรูปแบบการให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จากคตินักเรียนเคยเป็นผู้รอรับความรู้การเป็นผู้แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเอง กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 35) นักเรียนที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียน ย่อมมีโอกาที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนมากกว่านักเรียนที่ขาดความรับผิดชอบด้านการเรียนแน่นอน ดังนั้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กควรจะเป็นไปอย่างเป็นธรรมชาติ เป็นปกติหลีกเลี่ยงการสั่งสอน การบังคับ การสอนตรงๆค่อยเป็นค่อยไป อยู่ในพื้นฐานของความรักความเข้าใจ ให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้จากภายในจิตใจสู่ภายนอก คือด้านกายและวาจา เพื่อให้จิตใจที่สมบูรณ์และมุ่งสู่ชีวิตอันสงบในที่สุดและให้เสรีภาพและโอกาสเด็กในการคิดการแก้ไขปัญหาต่างๆด้วยตนเอง

ไตรสิกขาเป็นหลักธรรมที่เน้นบทบาทของนักเรียนในการปฏิบัติให้ถูกต้อง ทางกาย วาจา คือ ชั้นศีล การฝึกจิตให้ตั้งมั่นมีระเบียบทางการคิด คือ ชั้นสมาธิและพิจารณาสภาวธรรมหรือสภาพปัญหานั้นจนเกิดความรู้ถึง ชั้นปัญญา นั่นเอง ดังกรอบแนวคิดทฤษฎีไตรสิกขา จากกรอบแนวคิดทฤษฎีไตรสิกขาทำให้เห็นความสัมพันธ์ของรูปแบบในการบริหารแนวไตรสิกขาด้วยการเทียบกับมรรคมงคลแปดโดยเริ่มต้นที่ปัญญามีความสว่าง (เก่ง) ประกอบด้วยสัมมาทิฐิ คือ การทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของจริยธรรมและปัจจัยสัมมาสังกัปปะ คือ การคิดที่จะสร้างจริยธรรม คือ มีความสะอาด (ดี) ประกอบด้วยสัมมาวาจา คือ การใช้คำพูดที่ถูกต้องเหมาะสม ปัจจัยสัมมาภังคะ คือ การฝึกฝนลงมือปฏิบัติ ปัจจัยสัมมาอาชีวะ คือ การประพฤติตามกฎ ระเบียบ วินัย วัฒนธรรมและประเพณี สมาธิ มีความสงบ (มีความสุข) ประกอบด้วยสัมมาวายามะ คือ การพยายามปฏิบัติให้เอื้อต่อหลักการศึกษาของสังคม ปัจจัยสัมมาสติ คือ การระลึกถึงจริยธรรม หน้าที่ผู้เรียนอยู่เสมอ และปัจจัยสัมมาสมาธิ คือ การตั้งจิตมั่นต่อหลักจริยธรรม (ทีศนา แชมมณี, 2547 : 47)

ด้วยผู้วิจัยได้สังเกตเห็นจุดเด่นของวิธีการสอนแบบไตรสิกขาที่อาศัยหลักของการพัฒนามนุษย์ทั้งทางกาย ทางวาจาและทางใจ พร้อมทั้งความคิด อารมณ์ และสติปัญญา เน้นการปฏิบัติฝึกหัดอบรมตนด้วยหลักของศีล สมาธิ ปัญญา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจต้องการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมาธิในการเรียน มีระเบียบวินัย ทั้งทางกาย และ วาจา นักเรียนมีนิสัยในการทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนกล้าพูด กล้าคิด กล้าแสดงออก ทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายของการเรียนรู้อะไรและเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนหลังจากใช้กระบวนการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง ความเป็นมาของชาติไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้วิธีการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง ความเป็นมาของชาติไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ กระบวนการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง ความเป็นมาของชาติไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Research) โดยใช้วิจัยแบบหนึ่งกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาการใช้วิธีการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง ความเป็นมาของชาติไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้กระบวนการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง ความเป็นมาของชาติไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ความเป็นมาของชาติไทย โดยใช้กระบวนการสอนตามหลักไตรสิกขา และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ไทย ตามหลักไตรสิกขา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาการใช้วิธีการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง ความเป็นมาของชาติไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขา เป็นกระบวนการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่น่าหลักธรรม ของพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาสาระของบทเรียนเนื่องจากนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติอบรมทั้งทางกาย วาจา จิตใจและสติปัญญา และเป็นกระบวนการในการจัดการเรียนรู้เพื่อการฝึกหัดในการอบรมตนเองทั้ง 3 ขั้นตอน อันประกอบด้วย ศิลสิกขา เป็นขั้นของการพัฒนาให้นักเรียนสามารถควบคุมกายและวาจาของตนเอง พร้อมทั้งจะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับสมาชิกในห้องเรียนได้อย่างดีเยี่ยม จิตตสิกขา เป็นขั้นที่พัฒนานักเรียนให้มีจิตมุ่งมั่นและจดจ่ออย่างต่อเนื่องอยู่งาน หรือสิ่งที่ตนเองได้รับมอบหมาย และปัญญาสิกขา เป็นขั้นที่กระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกคิดอย่างมีเหตุมีผล เกิดความรู้ความเข้าใจสิ่งต่างๆ โดยใช้สติในการควบคุมตน จนเกิดเป็นองค์ความรู้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กระบวนการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง ความเป็นมาของชาติไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่ คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 10.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 2.630 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 22.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 3.572 เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กระบวนการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง ความเป็นมาของชาติไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่ หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การใช้วิธีการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง ความเป็นมาของชาติไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่ การจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมาธิในการเรียน มีระเบียบวินัย

ทั้งทางกาย และ วาจา นักเรียนมีนิสัยในการทำงานเป็นกลุ่ม มีการแบ่งการทำงานกันอย่างเป็นระบบรู้จักทำหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี และรักษาเวลาในการทำงานอย่างตรงเวลาตามที่ผู้สอนกำหนด มีความสามัคคีกันในการทำงาน รักษากฎระเบียบของกลุ่ม ศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยความตั้งใจ นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติด้วยตัวเองได้ในการแสวงหาความรู้ นักเรียนแต่ละกลุ่มกล่าวพูด กล่าวคิด กล่าวแสดงออก ทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ บรรเทา กิตติศักดิ์ (2542 : 289-290) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนแบบไตรสิกขาว่า เป็นวิธีสอนที่ยืดหยุ่น สมมติ ปัญญา เป็นแนวทางการปฏิบัติโดยให้ผู้เรียนมี ศีลสิกขา คือ สรรวมกาย วาจา ให้ถูกต้อง อยู่ในองค์แห่งศีล มีจิตสิกขา คือ ฝึกจิตให้สงบ มั่นคง ผ่องใส ระวังจากกิเลส เมื่อจิตสงบมั่นคงเป็นจิตที่ฝึกดีแล้วก็เป็จิตอันควรแก่การทำงานที่จะพิจารณาธรรมได้ตรงกับสภาพความเป็นจริง ปัญญาสิกขา คือ การพิจารณาร่างกาย ความรู้สึก นึกคิดของตนในขณะที่มีสมมติว่า ทุกสิ่งทุกอย่างต่างก็เกิดขึ้นตั้งอยู่ ดับไป เป็นของไม่เที่ยง ไม่ทนทาน ไม่สามารถตั้งอยู่ได้เป็นของที่ไม่ควรยึดถือ เป็นการอบรมคนให้เข้าใจหลักสภาพความเป็นจริง เพื่อละกิเลส ละทุกข์ หากอบรมปัญญาแล้ว สมมติและศีลก็จะมั่นคงขึ้นตามลำดับ ปัญญาสิกขาจึงเป็นการใช้ปัญญาพิจารณาของทุกข์ หรือปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ฉะนั้นการสอนแบบไตรสิกขาจึงเป็นการสอนที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติจริง

สรุป การสอนแบบไตรสิกขาหมายถึงวิธีสอนที่นำกระบวนการฝึกอบรมและพัฒนามนุษย์ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาประยุกต์เป็นวิธีสอนที่เน้นการปฏิบัติ ฝึกหัดอบรมตน ด้วยหลักของศีล สมมติ ปัญญา ที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติให้เห็นจริงด้วยตนเองและควบคุมพฤติกรรมของตนให้เป็นไปในทางที่ดี

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กระบวนการสอนตามหลักไตรสิกขา พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผลจากการเรียนการสอนแบบไตรสิกขา ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 กระบวนการสอนดังกล่าวทำให้ผู้เรียนมีสมมติในการเรียน มีระเบียบวินัยทั้งทางกาย และ วาจา นักเรียนมีนิสัยในการทำงานเป็นกลุ่ม มีการแบ่งการทำงานกันอย่างเป็นระบบรู้จักทำหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี และรักษาเวลาในการทำงานอย่างตรงเวลาตามที่ผู้สอนกำหนดมีความสามัคคีกันในการทำงาน รักษากฎระเบียบของกลุ่ม ศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยความตั้งใจ นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติด้วยตัวเองได้ในการแสวงหาความรู้ นักเรียนแต่ละกลุ่มกล่าวพูด กล่าวคิด กล่าวแสดงออก ทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานที่ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับบทความวิจัยของ พระครูประพัฒน์ธรรมกิจ (เสนห์ ท้วจบ) และคณะ

(2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามหลักไตรสิกขา ผลการวิจัยพบว่า 1. การศึกษาสภาพการดำเนินงานในปัจจุบันของการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและครูประจำ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการในการพัฒนาการบริหารอยู่ในระดับมาก 2. รูปแบบการพัฒนาการบริหาร มี 3 ส่วน ส่วนที่ 1 แนวคิดและหลักการ มีดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของการบริหาร 2) หลักการพื้นฐานของการบริหาร และ 3) เป้าหมายของการบริหาร ส่วนที่ 2 ด้านสมมติ มี 2 องค์ประกอบ และ 3 ด้านปัญญา มี 2 องค์ประกอบ โดยรูปแบบเป็นรูปแบบเชิงเหตุผล และทำการนำองค์ประกอบที่มาสสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล ส่วนที่ 3 กระบวนการนำไปใช้ เงื่อนไขและข้อกำหนด มีดังนี้ 1) การเตรียมการ 2) การสร้างความตระหนัก 3) การวางแผนดำเนินการ 4) การดำเนินการ และ 5) การประเมินผล 3. การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาการบริหาร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการบริหารในระดับมาก

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่ พบว่า โดยภาพรวมจากการจัดการเรียนเรียนรู้โดยการใช้หลักไตรสิกขา ซึ่งเป็นเป็นกระบวนการเรียนการสอนตามแนวทางพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมแล้วผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 มีผลสัมฤทธิ์การเรียนที่ดีขึ้น และเป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนที่ตั้งไว้ สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมาธิในการเรียน มีระเบียบวินัย ทั้งทางกาย และ วาจา นักเรียนมีนิสัยในการทำงานเป็นกลุ่ม มีการแบ่งการทำงานกันอย่างเป็นระบบรู้จักทำหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี และรักษาเวลาในการทำงานอย่างตรงเวลาตามที่ผู้สอนกำหนด มีความสามัคคีกันในการทำงาน รักษากฎระเบียบของกลุ่ม ศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยความตั้งใจ นักเรียนกล้าพูด กล้าคิด กล้าแสดงออก ทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายของการเรียนรู้ สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา เป็นกระบวนการสอนที่มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 6 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และยังสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของพระพุทธศาสนาที่ว่า การศึกษาต้องครอบคลุมหลักการพัฒนามนุษย์ที่ว่าด้วยไตรสิกขาและหลักธรรมที่สำคัญในอันที่จะเป็นแนวปฏิบัติสู่ความเป็นคนเก่ง คนดีมีอิสริภาพ หล่อหลอม เกิดประโยชน์นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา จึงเป็นกระบวนการการเรียนรู้ในลักษณะการบูรณาการที่ประกอบด้วยหลักศีล คือตัวกำหนดกฎเกณฑ์ด้านระเบียบวินัยในห้องเรียน เป็นการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน เพื่อให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน หลักสมาธิ เป็นตัวกำหนดให้นักเรียนเกิดความอยากเรียนรู้ ความตั้งใจในการมุ่งมั่นใฝ่เรียนรู้ หลักปัญญา เมื่อนักเรียน มีศีล สมาธิ ในห้องเรียน ผลที่ตามมาคือ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการเรียน คือ ตัวปัญญานั้นเอง ตัวปัญญา เป็นความรู้ที่ถูกต้องตามความเป็นจริง ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ยิ่งไปกว่านั้นการจัดการศึกษาในรายวิชาต่างๆ ยังสามารถนำหลักไตรสิกขาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ภาครัฐ เขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ควมนโยบายสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย การศึกษาการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขา อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

2.1. การนำจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ควรเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ที่ทำให้นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติจริงได้ด้วยตนเอง อันจะเป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นโดยตรงกับตัวนักเรียนเองในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น และเป็นการสร้างความรู้ที่คงทนให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน

2.2. ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับนักเรียนเท่าๆ กัน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขานั้นต้องให้ผู้เรียนทุกคนได้แสดงออกถึงความสามารถของนักเรียนที่แตกต่างกันออกไป โดยการรับฟังการแสดงความคิดเห็นต่างๆที่มีความหลากหลาย และต้องสร้างผู้เรียนให้เป็นคนที่เห็นคุณค่าความสำคัญของผู้อื่น และตัวนักเรียนเอง โดยครูคอยให้คำแนะนำ และเป็นพี่ปรึกษาที่ดี

2.3. การจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขานั้น ครูผู้สอนต้องจัดทำคู่มือครู เพื่อเป็นการศึกษาและวางแผนในการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา และตัวนักเรียน เช่น การจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การตรวจเช็คอุปกรณ์สื่อการสอนให้มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อนักเรียน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำกิจกรรม เป็นต้น

2.4. การจัดทำแบบวัดผลประเมินผลทางการเรียนนั้น ต้องวัดผลประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง เพื่อเป็นการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อผู้เรียนที่สืบต่อไป

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1.ควรนำกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น แล้วนำผลการเรียนมาเปรียบเทียบกันในแต่ละกลุ่มสาระว่า หลังจากใช้กระบวนการสอนตามหลักไตรสิกขาแล้ว ผลสัมฤทธิ์มีความเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร เป็นต้น

3.2.ควรนำกระบวนการสอนตามหลักไตรสิกขาไปเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับกระบวนการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ

3.3.ควรมีการประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา เพื่อเป็นการนำผลการประเมินมาเป็นแนวทางในการแก้ไข และพัฒนากระบวนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ทิสนา แคมมณี. (2547). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรเทา กิตติศักดิ์. (2542). *จริยธรรมทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พระครูประพัฒน์ธรรมกิจ (เสน่ห์ ทั่วจบ) และคณะ. (2561). “รูปแบบการพัฒนาการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามหลักไตรสิกขา”. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีที่ 6 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2554). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพมหานคร: 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.

อุษา ชูชาติ. (2537). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ 1412.
